

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

Quid prætereà in Schola affectus, acquirere debeant Patres tertij anni, &
alij viri spirituales. Cap. XVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78809](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78809)

honorat: & quod sit delectari vmbra, relicto corpore, vel imagine, relicta re representata. Qui amat Deum, manet inter honores & laudes, tanquam idolum, vel statua, cui deferrentur tales honores, quos tantum facit, quomodo saceret laudes auditas à Psitaco. Qui amat Deum, habet gloriam Dei, pro propria, adeo, vt nihil aliud reputet pro gloria sua, quam gloriam & honorem Dei. & si delectatur honore qui sibi à subditis defertur, est, quia illo honoratur Deus, & ipsi proficiunt.

In quodam exercitio, detexit mihi Dominus, quomodo amor Dei, curet vigilantiam, & magnum desiderium mortificationis, vt eo vtiatur, ad executionem inclinationum amoris. Imaginabatur amorem instar fluminis, qui in riuos diuiditur, & suo impetu, vias sibi aperit, & obstacula perumpit, & facit canales, per quos currant inclinationes amoris.

Prima inclinatio amoris Dei est, destruere maiores Dei inimicos, quos habet, scilicet peccata, & satisfacere Deo pro illis, castigando suam voluntatem, sensus & carnem, tanquam auctores tanti mali dignissimos omni pena, & fugere in posterum talia, & ad hoc vititur mortificatione.

Secunda inclinatio amoris est, crescere in finem, desiderando magis ac magis, cognoscere, & amare suum Deum; idè rumpit obstacula, qua habet ad crescendo, scilicet affectiones terrenas, quia diminuit cupiditatem, est augmentum charitatis, & hoc facit per mortificationem.

Tertia inclinatio amoris est, recognoscere, cum debita gratitudine, auctorem sui esse, qui Deus est, qui nos creauit, sustentat, auget, perficit infinitis beneficiis, idè cogit, desiderat illa facere obsequia, vsque ad sanguinis effusionem, quod facit abnegatione sui. Quid retribuam Domino, pro omnibus qua retribuit mihi, misericordiam salutarem accipiam.

Quarta inclinatio amoris est, assimilare se amato, quia ita magis amabitur, & quia similitudo est causa amoris; Et quia vita Christi, tota fuit mortificatio in paupertate, contemptu, dolore, labore, idè mortificatio amat hec.

Quinta inclinatio amoris est, benefacere amato ab amato, qui sunt proximi, procurando lucrari eorum animas, ad augendum patrimonium amati; & seruando illis corporaliter, quia in illis est suus dilectus, & hoc non potest prestare, quin perdat multa commoda sua, idè amat mortificationem.

Sexta inclinatio amoris perfecti est, desiderare conspectum sui dilecti, & gaudere eius presentia, & presumit duas res esse posse impedimento. Primo, non compleuisse numerum meritorum, quem Deus vult illam habere. Secundo, post completa merita, non satisfacisse pro penis peccato debitis; idè vt accederet primum, & auferat secundum, exercet se in abnegatione & mortificatione, quia scit eum, qui viuus & moritur in cruce, currere valde & volare sine impedimento ad gloriam; siquidem & bonus latro audiuit in cruce: Hodie mecum eris in Paradiso.

Septima inclinatio, & super omnes, est, implere voluntatem dilecti, anteposendo eam, omnibus suis vili-

ratibus & commodis, etiam visum Dei. Idè delectatur mortificatione propria voluntatis, & acceptat omnem abnegationem, quia ita vult eius dilectus.

Denique sicut homo satius cibum pretiosum, satisfiat alios; ita amor, solo Deo contentus, nihil facit omne creatum: & ita illi facilis est, omnis mortificatio, in non videndo eo, nec gustando, nec possidendo. Multoties ad hoc propositum, obtulit se mihi satietas, quam habuit Beatissima Virgo, tenendo suum Christum, quem possidendo, non sentiebat paupertatem, contemptum, & alia; sicut dicebat mater Tobie, omnia in te vno habentes, in Deo solo habeo omnia. Hi sunt optimi sensus huius sancti viri. Examinemus ergo nos, & si hæc in nobis reperiuntur signa, & effectus amoris, certum est, nos bene profecisse Dei auxilio. Porro B. Theodoretus in hist. Relig. ostendit amorem erga Deum, causam fuisse, quod de sancti illi veteres, tam multa super vires naturæ sint passi ab imbribus, niubus, aestu, fame, siti, malo vestitu, durâ cubatione, vigiliis &c. Amor, inquit, in Deum effecit, vt nature terminos transirent, & supernâ flammâ accensi, libenter serrent impetum frigiditatis, & qui à superis descendit, rotæ flammam radiorum intigans. Qui eos alit, & rigat, & amicit, & dat pennas, & edocet volare, & efficit, vt calum transcendant, & eum qui amat, quoad eius fieri potest, ostendit, & visione contemplationis incendit desiderium, & excitat amatorum, & flammam accendit ardentem. Finiam hoc punctum ver-
bis Abbatis Sereni apud Cassianum: Dominum precemur, vt in nobis vel timor eius, vel charitas, qua cadere nescit, immobilis perseueret, qua nos & sapientes in omnibus faciat, & à diaboli telis protegat, semper illos. His etenim custodiis, impossibile est quempiam, laqueos eos incurere. Inter perfectos autem & imperfectos, ista disparitas est, quod in illis quidem fixa, & (vt ita dicam) maturior charitas, tenacius perseuerans, firmius eos, ac facilius faciat in sanctitate durare: in his verò velut infirmis collocata, ac facilius refrigerescens, citè ac sepius, eos peccatorum compellit laqueis implicari.

CAPVT DECIMVM OCTAVVM.

Quid prætereà in scholâ affectus acquirere debent P.P. tertij anni; & alij viri spirituales in suo statu.

Quoniam à S. Ignatio, tertia probatio, vocatur scholâ affectus; illi se profecisse cognoscunt, in tertiâ probatione, qui in eâ acquiescunt maiorem affectum erga res spirituales, tum alias omnes, tum erga lectionem librorum spiritualium; nimirum, si tales libentius legunt libros, qui affectum excitant, quam eos, qui solâ curiositate intellectum pascent, sine motione piâ voluntatis, ad amorem alicuius boni in particulari, vel ad fugam peccati. Quod S. Bernardus de scientiâ acquirendâ docet, hoc etiam li-
bro-

brorum lectioni conuenit, vt id legatur prius quod maturius ad salutem: vt id ardentius quod vehementius ad amorem; vt non ad inanem gloriam; curiositatem aut aliquid simile, sed tantum ad adificationem tuam vel proximi. Numquam credidillem; Ethnicos id affectuos, ductu innatae rationis, nisi id in eorum libris reperissem. Nam Plutarchus loco citato monet: *Animaduerte, non tantum Philosophorum scripta legendo, aut orationibus eorum audiendis, ne sis verbis magis quam rebus attentus, neque maiori impetu seraris ad ea, in quibus aliqua subtilitas, & curiosa compositio, quam ad ea, in quibus medulla & vilitas rerum inest.* Quod eò mirabilis est, cum statim etiam Plutarchus praescribat, affectuum nostrorum componendorum, habendam rationem, etiam in lectione Poetarum, & historicorum, quae videtur omnium ineptissima ad hoc, ita tamen id suadet: *Poëmata historiarum, tractans, caue, ne quid eorum omittas inobseruatum, quae ad morum correctionem, aut affectus animi alleviationem, accommodatae dicta sunt.* Sicut enim in floribus versari, Simonides ait, *apem stauum mel meditantem, cum alij colorem eorum, vel odorem, nihil aliud querant, aut percipiant, ita alij. Poëmata, voluptatis, iocis, causae versantibus, tu aliquid inueniens, aut colligens seruum, videbis iam consuetudine & amore pulchritudinis & eorum, quae Philosophi sunt propria, horum cognoscendi facultatem tibi parasse.* Qui enim Platonis aut Xenophontis libros, propter dictionem, nullaque alia de causa legunt, quam vt Atticam illam mundiciem, inter veluti rorem despument, quid aliud illos dices facere, quam fragrantiam, & floridum medicamenti colorem complecti: vix verò expurgandi corporis, aut sedandi doloris, neque nosse neque admittere.

Præter lectionem librorum spiritualium, affectui excitando seruientium, in hac scholâ affectus, acquirendus est etiam, affectus erga colloquia spiritualia, si libentius cum talibus conuersabuntur, qui loquuntur de rebus spiritualibus. Item si maiore affectu expedient, quam antea, res ad Dei cultum spectantes, vt sunt meditationes, examina, horæ canonicæ, Missæ sacrificium, & similia. Sed magis se in affectus scholâ profecisse cognoscent, si senserint in se tristitiam & dolorem, dum ob aliquod extrinsecum impedimentum, cogentur omittere consuetas spirituales occupationes, fouendo & augendo affectui seruientes. Agnouit hoc lumine naturæ affectui seruientes, in libro sapientis citato. Sicut, inquit, *signum est amoris incipientis, non delectatio, quâ pulchri presentia percipitur (hoc enim vulgare est) sed morsus & dolor, qui a uulso eo sentitur; ita multi capiuntur Philosophiae studio; & valde magno cum conatu se ad discendum conferre videntur: Vbi verò aliis rebus, aut negotiis auocantur, animi iste motus euanescit; eaque facile carent. Amoris aut morsum, qui verè senserit, si sibi praesens, vnaq; philosophans, moderatus videbitur ac placidus: a uulsum verò, ac scorsim agentem;*

cerneres inflammatum; animiq; egram; omniumq; rerum ac occupationum odio affectum; & tanquam frationis expers esset; amicorum oblitum, Philosophiae desiderio impelli. Non enim vt vnguento, sic doctrinâ praesentes delectari debemus, absentes verò eam non requirere, neque cum molestiâ carere. Sed verè proficiens in Philosophiâ est, simile aliquid fami ac siti sentire, si auellatur, siue nuptia siue diuitia siue amicitia, siue expeditio incidens, cum Philosophiae studio se iungat. Quanto enim plus ex Philosophiâ perceptum est, tanto maiorem animi molestiam exhibent, qua relinquuntur.

Hæc de examinando profectu spirituali, & communi omnibus, & proprio Patrum tertij anni. Examinandi ergo sunt actus nostri, circa hæc, quæ dicta sunt, quot & quàm heroicis quis actus edidit humilitatis, abnegationis, amoris sensualis, iudicij ac voluntatis propriae; quibus in rebus intus & extra, maiorem quam ante tertium annum, ostenderit Deo, sanctis, & focus, & aliis, Dei cognitionem & amorem. Et rebus suis, ac Societatis expectationi confus-

lat: quæ, vt dicitur in Ordinatione pro Patribus tertij anni, ob hunc finem, hanc probationem inlittuit, vt qui in eâ versatur, in plenâ & absolūtâ sui ipsius abnegatione se exerceat, vt fiat homo in vitâ spirituali perfectus, idoneumq; Societatis instrumentum, ad animas Christo lucrificandas, euadat.

Quoniam autem ad idoneum Societatis instrumentum, præter doctrinam in scholis acquisitam, præter virtutem in omnibus Societatis Domiciliis partam, requiritur modus loquendi, præsertim in concionibus publicis, quibus Patres post finem tertij anni vacabunt, notent & hoc inter signa profectus in virtutibus, à Plutarcho poni: *Cum philosophans, inquit, à compositis ad ostentationem, & artificio nimio elaboratis orationibus, ad orationem, animi motus placidos, grauesq; attingentem, transferint, verò incipiunt, fastu repudiato, proficere.* Composita enim & imbuta vanis quibusdam lenocinijs verborum & gestuum oratio, neminem conuertet, auertet potius ab ipsâ auditione prudentiores. Imitandus est Apostolus qui dicit, se missam ad Euangelizandum, non in sapientiâ verbi, vt non euacuetur Crux Christi: Vbi S. Ambrosius inquit: *Predicatio Christiani, non indiget pompâ & cultu sermonis, ideoq; predicatores, homines imperiti, electi sunt, qui euangelizarent, vt doctrinae veritas, se commendaret, teste virtute, ne hominum versutiâ, & calliditate humana sapientiæ, acceptabilis videretur, non veritate: sicut disciplina ab hominibus inuenta, in quibus non ratio, non virtus, sed verborum queritur compositio. Ac per hoc gloriam suam querit, qui fidem Christi verbis exornare vult; obscurat enim illam splendore verborum, vt non illa, sed ipse laudetur. Quod sine peccato non contingit: ideo à tali prædicationis modo abstinendum est.* ne, cap. 12. vt ait S. Gregorius, *ostentationis studio, verbum*

Dei loquimur: & eorum culpa qua est, esse non desinat, (sicut audientium concionem) & nostra, qua non erat, fiat. Sed potius sine affectatâ & vanâ sermonis specie, tribus hominum generibus, vti Christus Dominus per S. Brigitam monuit, succurratur.

l. 2. ren.
cap. 12.

214.

Primò, damnatis, secundò peccatoribus cadentibus in peccata & resurgentibus, tertio, bonis stantibus. Damnatis quidem, vt leuius supplicium patiantur, eò quòd dum viuerent, per aliquem refrenati essent à malis aliquibus, & inuitati ad aliquod bonum. Cadentibus verò & resurgentibus, docendo eos, quomodo resurgant, & precautos faciendo, contra casum, & instruendo, quomodo proficiant, & cupiditatibus resistant. Bonis verò, iustis & perfectis, eos amplius excitando ad spiritualem laborem, & humilitatem, & vt eò feruentius proficiant, ad coronam gloriæ acquirendam: Verba enim Dei, ritè aliis prolata, docent timere rectè, diligere piè, desiderare caelestia sapienter.

Et ita concionando consequeretur talis, finem concionum nostrarum, qui debet esse extirpatio vitorum sæcularium, & insitio virtutum. Nobis conuenit illud dictum Tertulliani: Nos destinati à Deo ante mundum in estimatiōnem temporum, tanquam castigando & castrando, vt ita dixerim, seculo, erudimur à Domino. Quibus verbis videntur expressæ tertij anni occupationes, in quo diligenti culturâ instructoris (post diuina multiplicia auxilia) multis modis erudimur & erigimur, & vt loquitur Apostolus, *condiscamur in habitaculum Dei*: vt postquam in tertio anno, vt loquitur S. Hieronymus, *suerimus vini lapides, ex omni parte dolati, leues, politi, nullam habentes scabredinem* (immortificatorum affectuum interiorum & morum exteriorum inurbanorum) *discamur in templum*, & *siemus habitaculum Deo*, condeturq; in nobis arca testamenti, *custos legis Domini*, & *Cherubim scientia multitudine* (acquistâ in tertio anno tot exhortationibus, conferentis, lectionibus) vt interiora pectoris nostri, in nouum vocabulum transeant, dicamurq; (Hebraicè) *DEBITI*, id est *orasulum*, siue *responsorium*, & *locutorium Dei*. Sed vt hoc aliis sit vtile, tales ipsi simus, quales alios reddere volumus.

q 152. ad
Antioch.

Nam vt ait Athanasius: *Si quis aliquem oleo suis manibus vncturus, oleum non habeat, quomodo impertiet alius id quod non habet: Ad eundem modum, de iis, qui alios docent, est sentiendum: decet illos primum operari id quod docent, atque à Deo accipere bona gratiæ, ac proferre fructus Spiritus sancti, quos deinde in alios effundant.* Quod si quis nondum allesecutus est, conetur allequi, hoc, quod superest, tempore. Et omnes Patres sibi dictum putent id, quod ante octingentos annos, in quodam sermone dixit domesticis Fratribus S. Theodorus Studita: *Haud contenti iis, que iam peperimus, quasi quodam iuuenili calore, alius nitamur, animorum tanquam sobole, instar aquilæ renouanda, progressi semper, mastrig; qui virtutis atque eximij ascensus mo-*

ser. 68.

dum, arbitremur nullum, dum per mortem abierimus à temporanis ad aterna.

Eximus autem ascensus non per sola verba, sed maximè per rectè facta, & conuersationis sanctimoniam, demonstrandus est. Hoc etiam Epictetus, licet Ethnicus, suis præscripsit: *Ne verba ostendas imperitis, sed opera, que verborum concotionem sequuntur.* Nam & oues, non senum asserunt opilionibus, vt demonstrent, quantum comederint, sed passu intra se concocto, extra ferunt lanam & lac. Sic peracto tertio anno, si opera apparuerint sanctiora, & domi, & foris, signum erit, boni pastus habitus in tertio anno. Ex quo in alios, ea redandabit vilitas, quam S. Gregorius Papa exigit à Sacerdotibus: *Vt quisquis Sacerdoti, ungitur, quasi è salis tactu, aterna viæ sapore condatur.*

In Ep.
c. 11. c. 14.

hom. 17.
in. L. 11.

CAPVT DECIMVMNONVM.

De medijs conducentibus ad magnum in spiritu profectum,

Non agam hîc de medijs merè diuinis, hoc est auxilijs, quorum (ex parte Dei) immediato beneficio fit magna in virtutibus progressio, & sine quibus, nullus vel tantillum in iis proficere potest: inter quæ media, præcipuum locum obtinent, auxilia præuenientis gratiæ, & alia, quæ benefica Dei manus, ante liberum consensum humanum, conferte consuevit: sed de diuino humanis tantum agam, quæ etiam nec adhibeantur, nec adhiberi possint, sine gratiæ diuinæ auxilijs; sine cooperatione tamen humana (diuinitus excitatâ & adiutâ) ex parte nostrâ, à Deo requisitâ non contingunt, & omnino à nobis, per gratiam Christi edoctis, & excitatis, & adiutis adhiberi debent, vt possimus cum Apostolo dicere: *Gratiâ in nobis vacua non fuit.* Inter hæc media primo loco pono, vltimum bonum Sacramentorum, præsertim SS. Eucharistiæ, per quam, vt docet S. Thomas: *perficitur spiritualis vita ad hoc, quòd homo in se ipso perfectus existat, per comunitionem ad Deum: Ego veni, vt vitam habeant, & abundantius habeant:* quod quibus modis præstet, demonstrauit Opusculo toto, de efficaciâ Eucharistiæ, ad quod lectorem remitto. Hoc tamen loco dicam:

215.

1. p. q. 76
a. 1. ad 1.
lo. 10.

Primò, plurimum conferre, ad fructum ex SS. Eucharistiæ susceptione, vberimum percipiendum, accedere ad illam cum bonâ præparatione: ob cuius defectum per illam non ita proficiunt vt possent. Hinc Christus Dominus de quodam dixit S. Brigittæ: *Quamuis me sumpsit continè, non tamen ex hoc multum meliorabatur, quia non se preparauit vt debuit.* Qualis autem præparatio esse debeat docet ibidem. Qui colligere vellet hospitem bonum & dominum, præpara-

l. 2. ren.
cap. 11.

rate